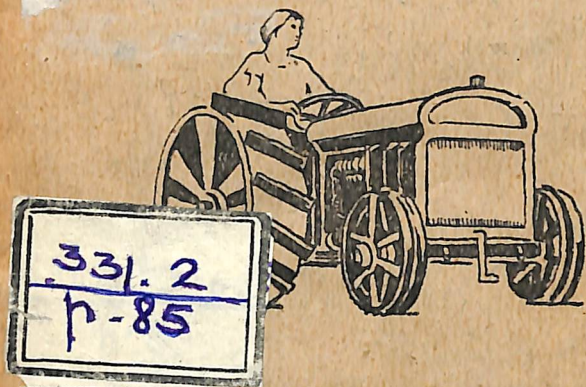

23307

ԻՆՉՊԵՍ ՊԵՏՔ Ե
ՎԱՐՁԱՏՐՎԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ
ԿՈԼԽՈՋՆԵՐՈՒՄ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶ.
ԻՐՈՍԿՎԱ.

1931

331-2

12 9 APR 2013

15 JAN 2010

1-85

Մ. ԻՎԱՆՈՎ

այր

31452-4.2

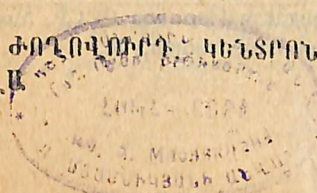
ԻՆԶՊԵՍ ՊԵՏՔ Ե
ՎԱՐՁԱՏՐՎԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ
ԿՈԼԽՈԶՆԵՐՈՒՄ

1766

ԽՈՂԱՐԱՆԻ ԴԵՆՏՐՈՆԿ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԸ.
1931

14603-5A

14844-57

23307

վո

Թարգմ. Ս. Հ.

ԲԱՐՁՐԱՑՆԵՆՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱ- ՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՈԼԵՈՉՆԵՐՈՒՄ

Աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը կոլխոզներում առաջնակարգ նշանակություն ունի: Կոլեկտիվ աշխատանքի բարձրագույն արտադրողականությունը կապահովի հաջող լուծումը այն խնդիրների, վոր Կուսակցությունը և խորհրդային իշխանությունը դրել են կոլխոզների առաջ հնդամյակի յերրորդ, վճռական տարում:

Աշխատանքի արտադրողականության բարձրության վրա ազդում են մի շարք սոցիալ-տնտեսական և տեխնիկական պայմաններ, արտադրության միջոցների հանրայնացման աստիճանը, նրանց կազմի քանակն ու վորակը, կոլխոզի տեխնիկական զինվածությունը, բանվորական ուժի պլանային կազ-

Уполн. главлита № В-187 Зак. № 935 Тираж 6.000
Книжная ф-ка Центриздата Народов СССР. Москва,
Шлюзовая набережная, 10.

մակերպումը կոլեկտիվ արտադրութեան մէջ,
կոլխոզնիկները վորակավորումը, նրանց գի-
տակցականութեանը և նյութական շա-
հագրգռվածութեանը:

Կոլխոզնիկի նյութական շահագրգռվածու-
թեանը վորոշվում է բերքի բաշխման ժա-
մանակ նրա ստացած յեկամտի մեծութեամբ:
Իսկ կոլեկտիվ արտադրութեան շահավետու-
թեանը իր հերթին կախված է նրանից, թե
վորչափ արտադրողական է յեղել կոլխոզնիկի
աշխատանքը, այսինքն նրանից, թե յուրա-
քանչյուր աշխատունակ կոլխոզնիկ և կոլ-
խոզը ամբողջութեամբ վորքան ընդհանուր
պրոդուկցիա կարտադրեն: Այդ իսկ պատ-
ճառով կոլխոզնիկի աշխատանքի արտադրո-
ղականութեան խնդիրը խիստ կարևոր նշա-
նակութեան է ստանում ինչպես ամ-
բողջ կոլխոզի, իր (կոլխոզնիկի) և պետու-
թեան համար, նույնպես և դեռ կոլխոզ
չմտած չքավոր - միջակ գյուղացիութեան
համար: Մենատնտեսավար գյուղացին (չքա-

վորը, միջակը), տեսնելով խոշոր կոլեկտիվ
արտադրութեան մեծագույն առավելութեան-
ները, ավելի շուտ է ազատվում տատա-
նումներից և անհատական տնտեսավարու-
թեան սովորույթներից:

ԻՆՉՊԵՍ ԲԱՐՁՐԱՑՆԵԼ ԿՈԼԽՈԶՆԻԿԻ ԱՇԽԱ- ՏԱՆՔԻ ԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մենք արդեն ասացինք, վոր կոլխոզնիկի ար-
տադրանքը բարձրացնելու համար, բացի աշ-
խատանքի կանոնավոր կազմակերպումից
և բանվորական ուժի կանոնավոր բաշխու-
մից, հարկավոր է յեկամուտների կանոնա-
վոր բաշխման միջոցով նյութականապես շա-
հագրգռել կոլխոզնիկին: Այդ իսկ պատճա-
ռով յեկամուտների բաշխման խնդիրը սերտ
կապված է աշխատանքի արտադրողականու-
թեան խնդիրների հետ, աշխատանքի կազմա-
կերպման խնդիրների հետ: Կոլեկտիվ արտա-
դրութեան պրակտիկայում արդեն նշված է,
վոր այն կոլխոզներում, ուր յեկամուտները

բաշխվում է յին վոչ թե ըստ կատարած աշխատանքի քանակի ու վորակի, այլ ըստ շնչերի, ըստ հոգերի, ըստ փայերի և այլն, այնտեղ աշխատանքի արտադրողականությունը շատ ցած է յեղել, ուստի և կոլխոզնիկներ յեկամուտը — շատ փոքր:

Վոր կոլխոզնիկը ցանկություն կունենա ավելի շատ և ավելի լավ աշխատելու, յեթե տնտեսական տարվա արդյունքից նա պիտի ստանա նույնքան յեկամուտ, վորքան և ավելի քիչ աշխատած կոլխոզնիկները (բաշխումը ըստ շնչի): Նյութական շահագրգռվածության բացակայության դեպքում թե ինքը աշխատանքը և թե այդ աշխատանքի արդյունքը շատ վատ կլինեն:

Իսկ լինչ է նշանակում յեկամուտների բաշխումը ըստ գործադրված աշխատանքի քանակի ու վորակի:

Դա նշանակում է, վոր բերքի բաշխման ժամանակ նա, ով ավելի շատ է աշխատել, պետք է իր աշխատանքի համար շատ ստանա:

Կոլխոզնիկի գործադրած աշխատանքը կարող է մոտավորապես չափվել կատարած աշխատանքի ժամանակով և կամ քանակով ու վորակով:

Գործադրված աշխատանքի ժամանակով չափելը (որավարձ կամ վորոշ ժամանակամիջոցով աշխատանք) դրական արդյունք չի տալիս — այդ դեպքում աշխատանքի արտադրողականությունը ընկնում է:

Վորոշ ժամանակամիջոցով կամ որավարձ աշխատանքի դեպքում գործադրված աշխատանքի չափի միավորն է հանդիսանում ժամանակը (որը): Այդ դեպքում բոլորովին հաշվի չի առնվում կոլխոզնիկի աշխատանքի քանակը: Կոլխոզնիկների գործադրած աշխատանքի հաշվառման այդ միջոցը կոչվում է «նշանագծերի» սխտեմ — «ինչպես ել վոր աշխատես, միևնույնն է — այդ «նշանագիծը» — աշխատած որվա նշանը — կստանաս»:

Այդ ժամանակային, որավարձով աշխատելու սխտեմի դեմ պետք է վճռականորեն պայ-

քարել: Այնտեղ, ուր այդ սխտեմը գործադրվում է մինչև այժմ, անհրաժեշտ է անհապաղ անցնել գործադրված աշխատանքը կատարված աշխատանքի քանակով չափելու սխտեմին:

Այդ սխտեմը աշխատանքի արտադրողականության ավելի լավ չափանիշներ է տալիս, քան թե ժամանակով չափելու սխտեմը: Հատավարձ աշխատանքի (սղելչինա) դեպքում վերանում է աշխատանքի համար «նշանագծեր» դնելու անհրաժեշտությունը, վորովհետև գործադրված աշխատանքը չափելու հիմնական միավորն է հանդիսանում աշխատանքի քանակը: Յեթե աշխատանքի քանակը գնահատենք աշխատանքա-որերով, կստանանք աշխատանքի աշխատանքի կոչված հատավարձն էլ — սղելչինան:

ԻՆՉՊԵՍ Ե ՀԱՇՎԱՐԿՎՈՒՄ ՅԵՎ ԶԱՓՎՈՒՄ ՀԱՏԱՎԱՐՁ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

Գործնականորեն սղելչինան սահմանվում է հետևյալ կարգով: Նախ՝ աշխատանքի յուրաքանչյուր տեսակի վերաբերմամբ սահմանվում են արտադրանքի նորմաներ 10-ժամյա բանվորական որվա ընթացքում և ապա — աշխատանքի յուրաքանչյուր տեսակը արժեքավորվում է աշխատանքա-որերով:

Որինակ, յերկսոփանի գուլթանով յերկու ձիով միջին տեսակի հողը 15 սանտիմետր խորությամբ վարելու համար արտադրանքի նորման 10-ժամյա բանվորական որվա ընթացքում սահմանված է մի հեկտար: Հաշիվների պարզության համար այդ աշխատանքը գնահատվում է մեկ աշխատանքա-որով: Յեթե կոլտոգնիկը շնորհիվ նրան, վոր աշխատանքի ընթացքում չի ունեցել մեծ ընդմիջումներ, կարգին է պահել տավարն

ու ինվենտարը, ժամանակին հանգստանալու հնարավորութիւնն է տվել ձիւերին, հետեւել է նրանց ժամանակին սնունդ ու ջուր տրուելուն, — յեթե շնորհիւ այդ ամենի կոլխոզնիկը 10-ժամյա բանվորական որվա ընթացքում վարել է (և լավ վարել) վոչ թե մեկ հեկտար, ինչպես պահանջվում է արտադրանքի նորմաներով, այլ շատ ավելի, յենթադրենք — մեկ ու կես հեկտար, նրա հաշվին գրվում է մեկ ու կես աշխատանքաւոր, թեև նա իր աշխատանքը կատարել է մեկ բանվորական որվա ընթացքում։ Այստեղ հաշիւը շատ պարզ է — քանի վոչ մի աշխատանքաւոր է հաշվում մեկ հեկտարի վարը, ապա ուրեմն վարած հեկտարներին քանակն է (կատարված աշխատանքի քանակը) հիմք հանդիսանում կոլխոզնիկին աշխատանքաւորեր վերագրելիս։ Վարել է 5 հեկտար — ստանում է 5 աշխատանքաւոր, վարել է 2 —

ստանում է 2 աշխատանքաւոր և այլն։ Մի խոսքով, հատավարձ, սղելնի աշխատանքի դեպքում հաշվի յե առնվում վոչ թե աշխատանքի համար գործադրված ժամանակը, այլ աշխատանքի քանակը (և վորակը)։ Դրանով է տարբերվում սղելչինան որավարձ աշխատանքից։

Հատավարձ աշխատանքի համար իր անդամների հետ կոլխոզը հաշիւ է տեսնում բերքի բաշխման ժամանակ։ Նայած անդամների միջև բաշխվելիք յեկամտի չափերին, սահմանվում է մեկ աշխատանքաւորվա յեկամուտը։ Յուրաքանչյուր կոլխոզնիկ ստանում է այնքան յեկամուտ, վորքան աշխատանքաւորեր ունի նա (մեկ աշխատաւորվա յեկամուտը բազմապատկվում է կոլխոզնիկի գործադրած աշխատանքաւորերի քանակով)։

Հատավարձ աշխատանքի դեպքում միայն այն կոլխոզնիկն է բերքի բաժին ստանում կոլխոզի

յեկամուտնեքից, ով վոր իրապես
աշխատել ե կոլխոզուամ և ոգնել ե
իր կոլխոզին հասնելու կոլեկտիվ
արտադրության (տնտեսության)
առավելագույն զարգացմանը:

Հատավարձ աշխատանք մտցնելու համար,
ինչպես արդեն ասված եր, անպայման ան-
հրաժեշտ ե նախորոք սահմանել արտա-
դրանքի նորմաներ ամեն տեսակի աշ-
խատանքի համար և կատարված աշխա-
տանքի միավորի (հեկտար, սայլ, հատ, կի-
լոգրամ, լիտր և այլն) գնարկումը:

Արտադրանքի նորմաներ սահմանելիս
պետք ե ոգտագործել լավագույն կոլխոզ-
ների, լավագույն բրիգադների և լավագույն
կոլխոզնիկների արտադրանքի նորմաները:

Սյդ նորմաների հիման վրա պետք ե գոր-
ծադրել սդելշչինան առավելապես խմբակա-
յին կամ բրիգադային ձևով:

Անհատական սդելշչինան գործադրվում ե
այն դեպքերում, յեթե խմբակային կամ

բրիգադային աշխատանքի մեջ անհնարին ե
հաշվի առնել յուրաքանչյուր կոլխոզնիկի
աշխատանքի քանակն ու վորակը, կամ յերբ
աշխատանքի բնույթը չի թույլատրում բրի-
գադներով աշխատել (կովերի կիթը, անս-
սունների խնամքը և այլն):

Բոլոր հատավարձ աշխատանք-
ները պայմանավորվում են վոչ մի-
այն պատրաստանյութի նորմայով և
գնահատությամբ աշխատանքաորե-
րով, այլև աշխատանքի վորակով
և նրա կատարման ժամկետով: Վոչ
մի դեպքում թույլատրելի չե աշ-
խատանքի ժամկետի յերկարումը,
վորովհետև մի շարք գյուղատնտեսական աշ-
խատանքներ ժամանակին չկատարվելու դեպ-
քում տնտեսական վնաս են հասցնում կո-
լեկտիվին:

Դաշտավարության մեջ հատավարձ
աշխատանքի միավորներն են՝

ա) 1 հեկտար—վարի, ցաքանման, ցանքսի, հունձի համար և այլն.

բ) 1 տոննա — կալսելու, կարտոֆել ջու-
կելու համար և այլն.

գ) 1 տոննա-կիրամետր — զանազան բեռ-
ների փոխադրման համար (հացահատիկ, կեր,
պարարտանյութ և այլն):

Անասնաբուժություն մեջ հատա-
վարձ աշխատանքները հաշվարկվում են, նա-
յած աշխատանքի բնույթին, անասնի թվով
կամ ստացված մթերքի կշռով:

Կաթնատու անասուններին խնամելու աշ-
խատանքում սդեղձինան հարկավոր է սահ-
մանել ստացված կաթի լիտրով, վորովհետև
կովի արդյունավետության վրա, բացի կերի
վորակից և գոմի տաքացումից, ազդում է
նաև կովին խնամելու ձևը, կիթը և այլն:
Այստեղ անհրաժեշտ է գնահատել տավարա-
պահի և կիթղի աշխատանքը, հանձնել նրանց
հոտի վորոշ մասը (10—15 գլուխ) և այդ
կովերից ստացվող արտադրանքի քանակը

գրել նրանց հաշվին, իբրև աշխատանքա-
որերի վորոշ քանակ: Որինակ, յուրաքան-
չյուր 60 լիտր կաթի համար գրել մեկական
աշխատանքա-որ անասնապահի և կիթղի հաշ-
վին: Սդեղձինան սահմանելիս անհրաժեշտ
է պայմանավորել կաթի յուղալիության տո-
կոսը և կաթի մաքրությունը: Յեթե հնա-
րավոր չէ հաշվարկումը սահմանել ստացվող
մթերքից (կաթ, սվեժացած մսի քաշը և այլն),
աշխատանքի ծավալը վորոշվում է սպա-
սարկվող անասունների քանակով:

Սդեղձինան անհրաժեշտ է կիրառել կոլ-
խոդի բոլոր աշխատանքներում, բացի նրան-
ցից, վորոնք բոլորովին չեն յենթարկվում
նորմաների:

Սդեղձինան նպաստում է սոցիալիստա-
կան մրցման և հարվածախության լայն ծա-
վալմանը. սդեղձինան ունի խոշոր դասա-
կարգային նշանակություն. նա գենք է մեր
ձեռքին — կուլակի, պողկուլաչնիկի և պարա-
պորդի դեմ պայքարելու համար. սդեղձինան

թեթևացնում է բանվորական ուժի ղեկավարութիւնը. սղելը չինասն — հանդիպական պլանների իրականացման հիմքն է:

ԻՆՁԻ ՀԱՄԱՐ Ե ՊՐԵՄԻԱ ՏՐՎՈՒՄ

Վորպեսգի սղելը չինասն ղեկավարում չընկնեն բացառապես աշխատանքների քանակի յետևից և չմոռանան աշխատանքների վորակի մասին, հարկավոր է լայն գործադրել խրախուսիչ ձեռնարկումների (պրեմիալ վարձատրութիւնների — պարգևատրութիւն) սխտեմը՝ թե աշխատանքի վորակի համար և թե պլանների կատարման ու գերակատարման համար:

Իբրև ուրինակ, մեջ բերենք մրցակցող և հարվածային բրիգադների պարգևատրման հետևյալ ղեկները՝

1. Հանձնարարված աշխատանքի կատարման ժամկետի կրճատումը (պլանի կատարումը և գերակատարումը).

2. վառելանյութի և այլ նյութերի տնտեսումը.

3. տրակտորների և ավտոտրանսպորտի դատարկ վազքերի և դադարների պակասեցումը.

4. բանող անասունների վորակային կացութիւն (աշխատունակութիւն, առողջութիւն, սնվածութիւն և արտաքին վիճակի) պահպանութիւնը և բարձրացումը.

5. գյուտեր, կատարելագործումներ և արժեքավոր առաջարկներ տնտեսութիւն բարելավման ուղղութիւնով.

6. աշխատանքի առանձին աչքի ընկնող արդյունքները անասնաբուժութիւն և տնտեսութիւն այլ ճյուղերի մեջ:

Այս կամ այն աշխատանքի համար պարգևատրելիս պէտք է տնայաման հաշվի առնել կատարված աշխատանքի վորակը:

Պարգևատրել կարելի յետ առանձին աշխատանքների համար, աշխատանքների առան-

1766 14603-58

14844-57

ձին արդյունքների համար, այլև այն ար-
դյունքների համար, վորոնք ստացվում են
տնտեսութեան այս կամ այն ճյուղում կա-
տարված աշխատանքների վերջնական հան-
րագումարը կազմելիս: Տեղերում յուրա-
քանչյուր կոլխոզ պետք է բազմակողմանի-
որեն քննե, հաշվի առնե բոլոր տեղական
առանձնահատկութիւնները և ընդունի
պարզեացուման կարգը:

Պարզեացուման համար յուրաքանչյուր
կոլխոզ հատուկ ֆոնդ է հատկացնում:

Պարզեացումը պետք է կատարվի մի-
միայն աշխատանքի ծավալը (չափը) և վո-
րակը հանգամանորեն վորոշելուց հետո:

Պարզեացուման կարգը պետք է հաստատի
կոլխոզի վարչութիւնը դեռ աշխատանքները
չսկսված, այն հաշվով, վորպեսզի յուրա-
քանչյուր կոլխոզին կիմանա, թե ինչի հա-
մար, վոր աշխատանքների համար և ինչ չա-
փով պրեմիալ վարձատրութիւն կարող է
նա ստանալ:

Պարզեացումը կարելի չէ փողով, դեֆիցի-
տային ապրանքներով, պատախանատու աշ-
խատանքի առաջ քաշելով, դասընթացներ
կամ վորևէ դպրոց ուղարկելով և այլն:

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՈՒՄԸ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԺԱՄԿԵՏԻ ԿՐՃԱՏՄԱՆ ՇԱՄԱՐ

Գյուղատնտեսական խոշոր կոլեկտիվ ար-
տադրութեան մեջ ահազին նշանակութիւն
ունի զանազան աշխատանքների ժամանա-
կին կատարվելը: Հատկապես կարևոր նշա-
նակութիւն ունի աշխատանքի կատարումն
ու գերակատարումը, ժամկետների կրճա-
տումը գարնանացանի աշխատանքների մեջ:
Այստեղ ուշացման յուրաքանչյուր օրը ան-
բերրիութեան վտանգ է սպառնում:

Պրեմիան ցանքսի ժամկետի կրճատման
համար նպատակահարմար է տալ ծիւերը
յերեւալուց հետո, այսինքն այն ժամանակ,
յերբ կարելի չէ առանց սխալվելու վորոշել
ցանքսի համաչափութիւնը:

Աշխատանքի ժամկետի կրճատման համար պրեմիալ վարձատրություն տալիս, հարկավոր ե յեկնել մոտավորապես հետևյալ հաշվից. յեթե բրիգադին առաջադրված ե յեղել կատարել վորեւ աշխատանք 10 որում 200 հեկտար հողամասի վրա (որինակ — վարել և ցանել), իսկ բրիգադը այդ աշխատանքը (անհրաժեշտ վորակի) կատարել ե 8 որում, այսինքն ժամկետից 2 որ առաջ, այդ դեպքում հանձնարարվում ե սահմանել կրճատման յուրաքանչյուր որվա համար հատուկ պրեմիալ վարձատրություն: Որինակ՝ առաջին որվա համար — 20-ական կոպեկ մշակված հրապարակի յուրաքանչյուր հեկտարին, յերկրորդ որվա համար — 25-ական կոպեկ և այլն:

Այդ դեպքում բրիգադն ստանում ե պրեմիալ վարձատրություն՝

$$1\text{-ին որվա համար } 20 \text{ կ.} \times 200 = 40 \text{ ռուբ.}$$

$$2\text{-րդ } \gg \gg 25 \text{ կ.} \times 200 = 50 \text{ ռուբ.}$$

$$\text{Ընդամենը } 2 \text{ որվա համար } 90 \text{ ռուբ.}$$

Պրեմիալ միջոցները բաշխվում են բրիգադի աշխատավորների միջև համաձայն նրանցից յուրաքանչյուրի վորակավորմանը և աշխատանքին մասնակցելու քանակի ու վորակի աստիճանին:

Պարգևատրումը աշխատանքի ժամկետի կրճատման համար նպատակահարմար ե գործադրել և այլ հարվածային կամպանիաների ժամանակ, ինչպես, որինակ, բերքահավաքի, կալսելու, գյուղատնտեսական մեքենաների ու գործիքների վերանորոգման:

Պարգևատրումը աշխատանքի ժամկետի կրճատման համար պետք ե կապված լինի և այն հաշվառման հետ, վոր աշխատանքի բարձր արտադրողականությունը բացասաբար չազդի թե իրենց կոլխոզնիկներին և թե Լեանոզ անասունների առողջության և աշխատունակության վրա, չառաջացնի հյուսժվածություն և ուժերի գերալարում:

	Ծախսը ըստ նորմայի	Ծախսված է փաստորեն (ցենսուսերով)	Տնտեսված է
Կերոսին —	131,5	115	16,5
Բենզին —	2,63	1,73	0,9

Ցեթե այդ տնտեսումը վերածենք փողի,
կատանանք.

Նավթի	արժեքը	5 ո. 08 կ.	$\times 16,5 = 83$ ո. 82 կ.
Բենզինի	"	15 ո. 16 կ.	$\times 0,9 = 13$ ո. 64 կ.
Ընդամենը		տնտեսված է	97 ո. 46 կ.

Ստացված 97 ուռք. 46 կոպ. տնտեսումի
50 տոկոսը (48 ո. 73 կ.) հարկավոր է տալ
աշխատավորներին, փորպես պրեմիա:

Իսկ նրանց, ովքեր իրենց անփութու-
թյամբ թույլատրում են ծախսել սահման-
ված նորմաներից ավելի վառելանյութ, ան-
հրաժեշտ է տուգանել, այսինքն — պահան-
ջել նրանցից ավելորդ ծախսված վառելա-
նյութի արժեքը:

ԴԱՏԱՐԿ ՎԱԶՔԵՐԻ ՊԱԿԱՍԵՑՈՒՄԸ

Աշխատանքների կանոնավոր բաշխումը
արտադրութայն մեջ բարձրացնում է աշ-
խատանքի արտադրողականությունը: Արտա-

դրության կանոնավոր կազմակերպման
չափանիշներից մեկն է աշխատանքների
բաշխման այնպիսի սխեմամբ առանձին
տրակտորային բրիգադների միջև, ուր չկան
ավելորդ հանդիպական վազքեր, ավելորդ
տրակտորների ուղարկում և այլն:

Ագրոնոմի, տեխնիկական ղեկավարի, բրի-
գադիրի, կոլխոզնիկների գիտելիքները, փոր-
ձառությունը, նախաձեռնությունը, հնարա-
գիտությունը մեծ դեր են խաղում տրակ-
տորների անարտադրողական փոխադրում-
ների կրճատման գործում:

Դատարկ վազքերի պակասեցման գործում
վորջան կարելի չէ խոշոր հաջողություն-
ների հասնելու նպատակով կիրառվում է
ագրոնոմի, տեխնիկական ղեկավարի, բրի-
գադիրի և կոլխոզնիկների պարգևատրումը:

ՏՐԱԿՏՈՐՆԵՐԻ ԴԱԴԱՐԻ ՊԱԿԱՍԵՑՈՒՄԸ

Կոոպերատիվ մեքենա-տրակտորային կա-
յանների մեկ տարվա փորձը (1929 թ.)

ցույց տվեց, վոր տրակտորների ոգտագործումը դեռևս իր բարձրության վրա չէ։ Բանվորական ժամանակի մեկ-յերրորդից ավելին խլում ե տրակտորների դադարը վերանորոգման, բանվորների գործալքության, վատ յեղանակի և այլ պատճառներով։ Վճռականորեն պայքարելով այդ դադարների դեմ, մենք պետք ե դա հասցնենք հնարավոր մինիմումին։ Պետք ե ամեն կերպ խրախուսվեն այն բրիգադները, վորոնք պահասեցնում են դադարը։

ԲԱՆՈՂ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՆՈՐՄԱԼ ԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ

Պարզևատրումը այս գործում նախագգուշացնում ե բանուկ անասուններին չափազանց հոգնեցնելուց և ընդհանրապես նպատում ե նրան, վոր ոգտագործման մեջ գտնվող բանող տավարը պահպանի ամբողջ ժամանակ իր նորմալ վիճակը և չարագործումներ տեղի չունենան թե՛ չափազանց

բեռնավորելու տեսակետից և թե՛ խնամքի վերաբերմամբ։ Այդ հանգամանքը անհրաժեշտ ե հաշվի առնել աշխատանքի քանակի և վորակի կատարման ժամանակ, վորպեսզի դա չկատարվի ի վնաս բանող անասունների նորմալ կացության պահպանմանը։

Պրեմիաների չափը սահմանվում ե այս կամ այն գյաղատնտեսական կամպանիայի սկզբում — գյուտերի, կատարելագործումների և արտադրության բարելավման վերաբերմամբ յեղած արժեքավոր առաջարկների համար։ Պրեմիայի չափը սահմանվում ե, նայած գյուտի կամ առաջարկի արժեքավորության աստիճանին։

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՈՒՄ՝ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ՃՅՈՒՂԵՐԻ ՄԵՋ

Յուրաքանչյուր կոլխոզ պետք ե նախատեսի իր անասնաբուժական տնտեսության

բոլոր առանձնահատկությունները և մշակել
պրեմիաների չափը խնամքի, տավարի սնուց-
ման, կիթի բարձրացման և այլ աշխատանք-
ների համար:

Պրեմիաների չափը սահմանվում է, նայած
կենդանու աճած արժեքի կամ կիթի բարձրաց-
ման չափին, մոտ 10 մինչև 40% աճման
համար — հանդեպ սահմանված նորմաներին:

Բացի պարզեցման սխեմայից, վորը
այստեղ իբրև որինակ է առաջ բերված,
կոլխոզները պետք է մշակեն մի շարք մի-
ջոցներ — աշխատանքի վատ վորակից նա-
խազգուշացնելու համար: Այդպիսի նախա-
զգուշացում կարող են լինել տուգանքները,
վորոնց չափը պայմանավորվում է աշխա-
տանքների քանակի ու վորակի աստիճանով,
և այլ միջոցներ թե՛ նյութական կարգի և
թե՛ հասարակական կարգի — վորոշ հասա-
րակական ոգնություն ցույց տալով այն կոլ-
խոզնիկներին, վորոնց աշխատանքը սահման-
ված վորակից ցած է:

ԲՈԼՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԳՆԱՀԱՏԵՑԵՔ ԱՇԽԱ- ՏԱՆՔԱՆՈՐԵՐՈՎ

Կոլխոզում սգել՝ շինան մտցնելու համար
անհրաժեշտ է սահմանել արտադրանքի նոր-
մաներ և կատարել աշխատանքների գնահա-
տում (յուրաքանչյուրը տուգանքին): Թե՛
արտադրանքի նորմաները և թե՛ աշխատանք-
ների գնահատումը լայն ու մանրամասն
ըննդության են յենթարկվում արտադրական
խորհրդակցություններին մեջ և վերջնակա-
նապես հաստատվում են կոլխոզնիկների
ընդհանուր ժողովում: Այդ բոլորը անհրա-
ժեշտ է նրա համար, վորպեսզի յուրաքան-
չյուր կոլխոզնիկ, յուրաքանչյուր կոլխոզուհի
նախորոք, աշխատանքները սկսելուց վոշ
ուշ քան մեկ ամիս առաջ, իմանա այս կամ
այն աշխատանքի բեռնավորումը (արտա-
դրանքի նորման) և նրա գնահատումը:

Աշխատանքների գնահատումը սահման-
վում է միայն այն պատճառով, վոր աշխա-
տանքների առանձին տեսակների կատա-

րումը կոլխոզներում պահանջում է ֆիզի-
կական աշխատանքի տարբեր ծախս և աշ-
խատավորների տարբեր պատրաստություն
(փորձառություն, վորակավորում)։ Պրակ-
տիկան հաստատեց, վոր այն կոլխոզներում,
ուր սահմանված չե՛ր գնահատում, համա-
ձայն աշխատանքների բնույթին ու ծանրու-
թյանը և հաշվի առնելով այդ աշխատանքի
համար պահանջվող վորակավորումը, այդ
կոլխոզներում կազում եր աշխատանքային
արտադրական դիսցիպլինան, ստացվում եր
աշխատանքի ցած արտադրողականություն,
նկատվում եյին ամենից ավելի ծանր աշ-
խատանքից խուսափելու դեպքեր, այդ հողի
վրա գծություններ եյին ստեղծվում կոլ-
խոզնիկների միջև և այդ բոլորը խախտում
եր կոլխոզի տնտեսական կայունությունը։
Բացի դրանից, կոլեկտիվ արտադրության
մեջ աշխատանքների գնահատման բացակա-
յության դեպքում վորակավորված կոլխոզ-
նիկները շահագրգռված չեյին գործադրելու

իրենց վորակավորումը—նրանք դերագասում
եյին կատարել պարզ ու թեթև աշխատանք։
Իսկ աշխատանքների գնահատման դեպքում
կոլխոզնիկը նյութականորեն շահագրգռված է
վոչ միայն գործադրելու իր վորակավորումը,
այլ և այն հետագայում բարձրացնելու։

Կոլխոզային շարժման պրակտիկան միան-
գամայն ժխտում է աշխատանքների գնահա-
տումը փողային արտահայտությամբ, վորով-
հետև նա գրեթե միշտ ու ամենուրեք առա-
ջացրել է դասակարգային խոտորումներ։
Աշխատանքների գնահատումը փողային ար-
տահայտությամբ կոլխոզնիկները մեծ մա-
սամբ ընդունում եյին վորպես հաստատ
աշխատավարձ և հաճախ պահանջներ եյին
ներկայացնում կոլխոզների վարչություն-
ներին — անհապաղ և լրիվ վճարել բոլոր փո-
ղային գումարումները կատարված աշխա-
տանքների համար։

Դեպքեր եյին պատահում, յերբ փողային
արտահայտությամբ սխալ գնահատման շնոր-

հիվ կոլխոզները հնարավորութիւնն չունեցին իրենց յեկամուտներով ծածկելու «կոլխոզ-նիկներէ աշխատանքի վարձատրութեան ծախսերը»։ Այդ բոլորը առաջացնում եր աշխատանքների կազմալուծում, աշխատանքային դիսցիպլինայի անկում, իսկ յերբեմն նույնիսկ կոլխոզի կատարյալ քայքայում։

Այդ աննորմալ յերևույթները, վոր առաջանում էին աշխատանքները փողային արտահայտութեամբ գնահատելուց, վորքան կարելի յե շուտ վերացնելու նպատակով ԽՍՀՄ-յան Կոլխոզէնտրոնի վարչութիւնը դեռ ևս 1930 թ. ոգոստոսին հրահանգեց, վորպեսզի բոլոր աշխատանքների գնահատումը կատարվի միայն աշխատանքա-որերով։ Աշխատանքների գնահատումը փողային արտահայտութեամբ խճողում եր նաև բերքի ու յեկամուտների բաշխման խնդիրը։ Միևնույն ժամանակ հարկավոր ե վճռականորեն պայքարել կոլխոզնիկների «վճար» և «աշխատավարձ» տերմինների դեմ։

Կոլխոզնիկը տնտեսական տարվա վերջում, արտադրական գործնեյութեան հետեւանքով իր գործադրած աշխատանքի քանակին ու վորակին համաձայն ստանում ե յեկամուտների վորոշ բաժինը և վոչ թե աշխատավարձ, վորովհետև կոլխոզնիկը իր կոլխոզում չի ծախում իր բանվորական ուժը, այլ գործադրում ե այն իր կոլեկտիվ տնտեսութեան համար։ Ուրեմն և չի կարելի խոսել «աշխատավարձի» մասին։ Հարցը այն մասին ե, թե վորքան մեծ կլինի յեկամտի այն բաժինը, վոր ստանալու յե յուրաքանչյուր կոլխոզնիկ, համաձայն իր գործադրած աշխատանքի քանակին ու վորակին։ Առաջուց և կամ տարվա միջին ճշտիվ վորոշել այդ բաժինը չի կարելի, վորովհետև հայտնի չե, թե ինչ յեկամուտ ե ունենալու կոլխոզը տարվա վերջին։ Վորպեսզի հնարավոր լինի տարվա վերջին միանգամայն ճշտորեն վորոշել յուրաքանչյուր կոլխոզնիկի բաժնեմասի չափը յեկամուտների բաշխման մեջ,

անհրաժեշտ է ամբողջ տարվա ընթացքում հաշվի առնել աշխատանքը միայն աշխատանքա-որերով:

ԻՆՉՊԵՍ ԳՆԱՀԱՏԵԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՆՔԱՆՈՐԵՐՈՎ

Կոլխոզային շարժման պրակտիկայում կային աշխատանքները աշխատանքա-որերով գնահատելու գնահատան միջոցներ: Կոլխոզ-ներից վոմանք, անկախ աշխատանքի բնույթից և ծանրությունից, կոլխոզնիկի յուրաքանչյուր փաստորեն աշխատած օրը հաշվում եյին աշխատանքա-որ: Այդ ձևի գնահատման դեպքում ամեն մի աշխատող — վարում է նա թե՛ ցանում, ցաքանում, անասուններին խնամում և այլն — ստանում է իր աշխատանքի համար մի աշխատանքա-որ: Աշխատանքների այդորինակ գնահատման դեպքում կոլխոզ-նիկները շահագրգռված չեն ավելի ծանր աշխատանքներ կատարել, մանավանդ — վորա-կավորում պահանջող աշխատանքներ:

Աշխատանքները աշխատանքա-որերով գնահատելու ուղիղ ձևը այն է, վորը հաշվի չե առնում վոչ միայն աշխատանքների բնույթը, այլ և նրանց ծանրությունը, նաև աշխատավորի վորակավորումը:

Քանի վոր կոլխոզները լինում են տարբեր չափերի, հավասարաչափ մեխանիկացված չեն, գտնվում են տարբեր աշխարհագրական, կլիմայական պայմաններում, ունեն տարբեր արտադրական տիպ, — նրանց աշխատանքները ևս շատ տարբեր են. հետևաբար, սահմանել ըտուր կոլխոզների համար աշխատանքների միատեսակ գնահատում միանգամայն անհնարին է: Յուրաքանչյուր կոլխոզ, իր տեղական առանձնատնտեսություններին և տնտեսության արտադրական տիպին համաձայն, պետք է յուրաքանչյուր աշխատանքի համար սահմանի վորոշ գնահատում:

Աշխատանքները գնահատելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել աշխատանքի բնույթը, նրա

բարդութիւնը և այդ աշխատանքը կատարելու համար աշխատավորից պահանջվող վորակավորումը և տեխնիկական ունակութիւնները:

Աշխատանքների գնահատման հիմնական սկզբունքները կարող են լինել մոտավորապես սրանք՝ —

1. Այն աշխատանքները, վորոնք չեն պահանջում հատուկ ունակութիւններ, մեծ ֆիզիկական լարում, վորոնք չունեն առողջութեան համար պարզ արտահայտված վտանգավոր կամ վնասակար բնույթ, գնահատվում են մեկ աշխատանքա-որով:

2. Այն աշխատանքները, վորոնք պահանջում են վորոշ չափով ունակութիւններ և աննշան լարվածութիւն, առանց վորոշակի արտահայտված վտանգավորութեան կամ վնասակարութեան՝ առողջութեան համար, գնահատվում են մեկ ու մի քառորդ աշխատանքա-որով:

3. Այն աշխատանքները, վորոնք պահանջում են վորձառութիւն և ֆիզիկական լարվածութիւն, վորոշակի արտահայտված վտանգավորութեամբ կամ վնասակարութեամբ առողջութեան համար, գնահատվում են մեկ ու կես աշխատանքա-որով:

4. Այն աշխատանքները, վորոնք պահանջում են խոշոր ունակութիւններ կամ ֆիզիկական մեծ լարվածութիւն՝ զգալի վտանգավորութեամբ կամ վնասակարութեամբ առողջութեան համար, գնահատվում են մեկ ու յերեք քառորդ աշխատանքա-որով:

5. Այն աշխատանքները, վորոնք պահանջում են միջակից բարձր վորակավորում կամ առանձնապես ծանր աշխատանք, գնահատվում են յերկու աշխատանքա-որով:

Աշխատանքների գնահատումը սահմանելիս չպետք է թուլատրել, վորպեսզի թեթեւ ու ծանր աշխատանքների հարաբերականութիւնը յերկու անգամից ավելի լինի, վորովհետեւ դա կառաջացնի կոլեկտիւ հիմնական

մասաայի դժգոհությունը նրանց դեմ, ովքեր
կատարելու յեն այդ չափազանց բարձր
գնահատված աշխատանքները:

Հաշիվների հարմարության համար անհրա-
ժեշտ է աշխատանքների բոլոր գնահատում-
ները աշխատանքա-որերով վերածել մեկ հեկ-
տար, մեկ տոննա, մեկ լիտր, մեկ տոննա-կի-
լոմետր և այլն աշխատանքների գնահատման:

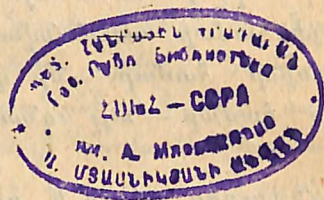
Այդ այսպես է արվում: Նախ՝ բոլոր տե-
սակի աշխատանքների համար սահմանվում
են արտադանքի նորմա և աշխատանքի գնա-
հատում, իսկ հետո այդ տվյալների հիման
վրա սահմանվում է մեկ հեկտարի կամ մի
այլ միավորի աշխատանքների գնահատումը,
այսինքն — ամեն ինչ վերածվում է հատա-
վարձ գնահատումների (սգելչինայի):

Աշխատանքների գնահատումը աշխատան-
քա-որերով հնարավոր է վոչ միայն դաշ-
տավարության, բանջարաբուծության, տ-
նասնապահության մեջ, այլև կոլեկտիվ ար-
տադրության մյուս ճյուղերի մեջ:

Բրիգադներին արվող գործուղողումների
մեջ անպայման նշանակվում է յուրաքան-
չյուր աշխատանքի գնահատումը աշխատան-
քա-որերով և բրիգադին հանձնարարված
ամբողջ աշխատանքի աշխատանքա-որերի
ընդհանուր քանակը: Բրիգադի ներսում
այդ աշխատանքա-որերը բաշխվում են կոլ-
եկտիվիկների միջև, համաձայն կատարած
աշխատանքի համար սահմանված գնահատ-
ման (ցանքսի համար — մի գնահատում,
ցաքանման համար — այլ գնահատում և
այլն):

Աշխատանքա-որը պետք է դառնա գոր-
ծադրված աշխատանքի քանակը ու վորակը
չափելու հիմնական միավորը և հասարակա-
կան նոր դիսցիպլինայի ստեղծման, գյուղի
սոցիալիստական վերակառուցման գործում
ակտիվ մասնակցության չափանիշը: Աշխա-
տանքների հատավարձ գնահատումը աշխա-
տանքա-որերով լավագույն միջոցն է ապա-
հովելու ռայոնի կոնստրուկտորական ճյուղերի

կատարումն ու զերակատարումը, բարձրա-
 ցնելու կոլխոզի և կոլխոզնիկների յեկա-
 մուտը, այլև մերկացնելու՝ կոլխոզի մեջ
 սղոսկած բոլոր պողկուլաչնիկներին, վորոնք
 ձգտում են շահել հասարակական հաշվին և
 քայքայել կոլխոզը:

5 407.

17602

Цена 5 коп.
С. X. 2.

М. ИВАНОВ
За сдельную работу
в колхозах
(Перевод с русского)

На армянском языке

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР.
Москва, центр, Никольская, 10.